

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
w Gminie Bobolice na rok 2021

Załącznik
do Uchwały Nr XXIII/218/20
Rady Miejskiej w Bobolicach
z dnia 23 grudnia 2020 r.

GMINNY
PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W GMINIE BOBOLICE
NA ROK 2021

Spis treści

I. WPROWADZENIE I DIAGNOZA PROBLEMU	3
1. Wprowadzenie	3
2. Podstawa prawna działań związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.....	3
3. Diagnoza	3
II. POSTANOWIENIA OGÓLNE	11
1. Realizator programu.....	11
2. Czas realizacji programu	11
3. Odbiorcy programu	11
4. Cele programu.....	11
5. Partnerzy samorządu gminy w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi	12
III. ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU	12
IV. SPOSÓB POZYSKIWANIA REALIZATORÓW PROGRAMU.....	14
V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	14
1. Spodziewane efekty realizacji programu	14
2. Źródła finansowania programu	14
3. Sposób kontroli realizacji programu:	15
4. Monitorowanie przebiegu programu, ocena wyników	15
5. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	15

I. Wprowadzenie i diagnoza problemu

1. Wprowadzenie

Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych - ICD 10.

Rozmiar alkoholizmu, jego złożoność a także koszty społeczne i ekonomiczne jakie generuje powoduje, że jest jednym z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. W związku z tym wszelkie działania w zakresie zapobiegania alkoholizmowi i rozwiązywania problemów, którego jest podłożem są priorytetowym zadaniem naszego samorządu lokalnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest podstawowym dokumentem, który określa zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi na terenie Gminy Bobolice w 2021 r.

Program ma charakter dokumentu rocznego, zatem wskazane zadania są kontynuacją działań z lat poprzednich, a bazować będą na podstawach finansowych określonych w przyjętym na rok 2021 budżecie Gminy Bobolice.

2. Podstawa prawna działań związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Akt ten stanowi, iż zadania dotyczące przeciwdziałania alkoholizmowi realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy i obejmuje:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program uwzględnia założenia i priorytety zawarte w Narodowym Programie Zdrowia nawiązuje do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bobolice i jest komplementarny wobec Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r.

3. Diagnoza

Na terenie Gminy Bobolice w drugiej połowie sierpnia 2020 roku Pracownia Badań

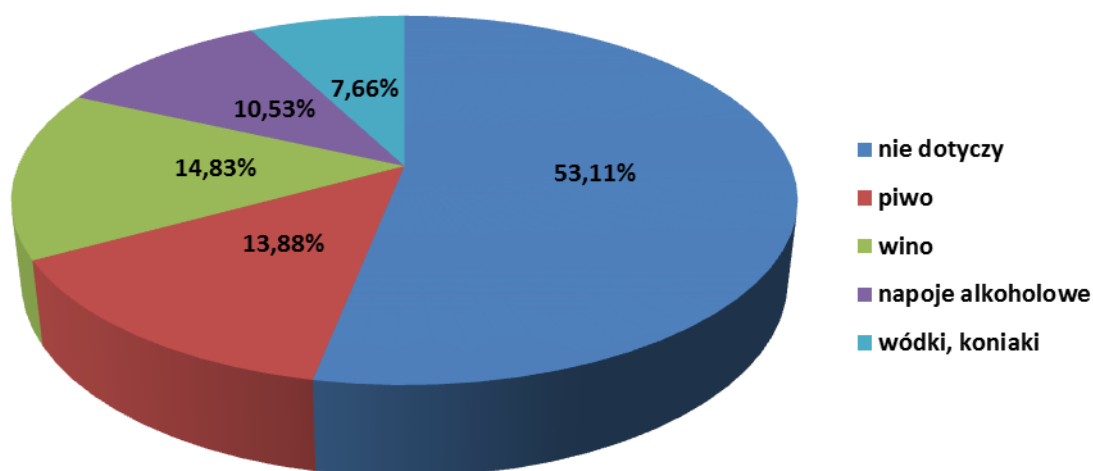
Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS' przeprowadziła diagnozę, której głównym celem było ustalenie problemów i zagrożeń społecznych, jakie mają miejsce w środowisku lokalnym, by jeszcze skuteczniej prowadzić działania profilaktyczne. Opracowanie analizy ewaluacji problemów społecznych w środowisku młodzieży oraz osób dorosłych w mieście i w gminie Bobolice jest pokłosiem analizy materiału badawczego zgromadzonego w procesie diagnozowania środowiska młodzieży szkolnej (w przeważającej większości klasy szóste i wyżej bobolickich szkół podstawowych i młodzieży szkół średnich) oraz wyselekcjonowanej grupy pełnoletnich mieszkańców miasta i gminy Bobolice.

Z racji szczególnych warunków oraz związanych z tym utrudnień, badanie przeprowadzone było metodą obserwacji uczestniczącej oraz indywidualnego wywiadu swobodnego z zachowaniem rygorów i wymogów sanitarnych związanych z COVID 19 (m.in. z zachowaniem tzw. dystansu społecznego), rejestrowanego na arkuszach wywiadu, realizowanego w zaplanowanym porządku w środowisku dzieci i młodzieży, mieszkańców stałych miasta i gminy Bobolice (250 respondentów). Osobną próbę badawczą stanowili pełnoletni mieszkańcy miasta i gminy Bobolice (200 respondentów). Badanie zrealizowano metodą swobodnych wywiadów, dla których bazą wyjściową był materiał badawczy zgromadzony w sierpniu 2020 roku oraz w trakcie badań poprzednich, po 20 września 2018 roku w środowisku bobolickiej młodzieży.

Wnioski:

* Jedynie 33,1% (w 2018 roku było to mniej niż połowa - 47,2%) badanych uczniów w Bobolicach i w gminie Bobolice zadeklarowało, że w okresie ostatnich kilkunastu miesięcy nie sięgało po jakikolwiek alkohol lub uchyliło się od jednoznacznej odpowiedzi na ten temat. Co więcej, tylko 32,1% osób dorosłych (wszyscy oni są rodzicami pijących dzieci) jest w mniejszym lub większym stopniu świadomy tego, że młodzież a nawet dzieci po alkohol sięgają. Kolejne 16,4% badanych dorosłych tylko ma nadzieję, że jest inaczej. Tak czy inaczej rozbieżność pomiędzy stanem deklarowanym przez młodzież a przeświadczeniem rodziców jest duża.

Po jaki alkohol sięga młodzież, a nawet dzieci?

wykres nr 1.

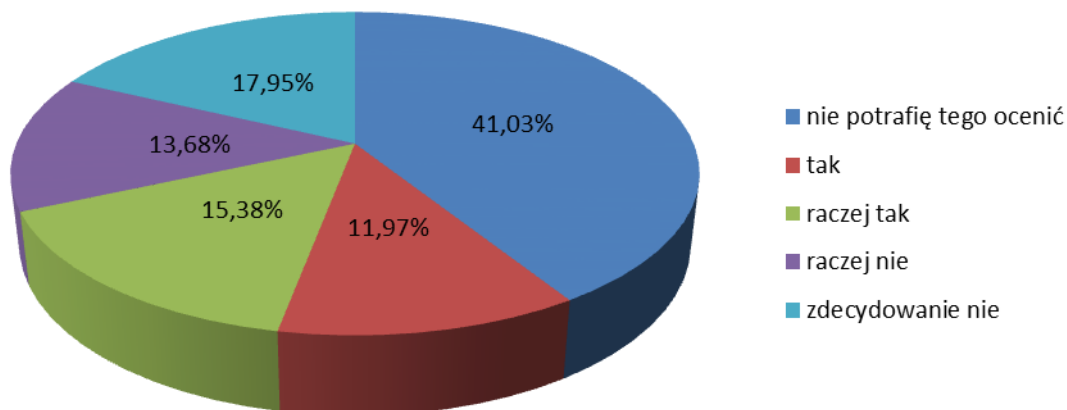
Źródło: Pracownia Badań Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS'

- * W grupie sięgających po alkohol prym wiodą uczniowie siódmych i ósmych klas szkoły podstawowej (60%) oraz powoli zbliżający się do pełnoletności uczniowie szkół średnich (50%) w Bobolicach i w innych miastach (najczęściej w Szczecinku oraz w Koszalinie). Były to oczywiście różne alkohole i nie wszyscy sięgali np. wódkę czy koniaki. Po najmocniejsze alkohole wyraźnie częściej sięgali badani chłopcy ze szkół ponadpodstawowych. Przy uwzględnieniu uwarunkowań problem ten w porównaniu do 2018 roku pozostaje na tym samym poziomie. A zatem wcześniej (w 2018 roku – przyp.) to dziewczęta sięgały po alkohol w wyraźnie mniejszym odsetku.
- * Problem ten w podobny sposób postrzegają wszyscy badani rodzice (28% przed 35 rokiem życia oraz 26,9% rodziców po 35 roku życia).
- * Piwo jest nadal niejako bliższe (w kręgu zainteresowań) najmłodszych respondentów, zaś wódki (te najgorszego gatunku, wszak to one „królują” nie tylko na półkach wielu wiejskich sklepów) są dużo częściej „w użyciu” przez uczniów powoli zbliżających się do pełnoletności, uczących się jeszcze w szkołach w większych aglomeracjach.
- * Bardzo wiele wskazuje na to, iż nie predyspozycje indywidualne lecz czynniki zewnętrzne powodują w pierwszej fazie zainteresowanie się młodzieży alkoholem.
- * Po alkohol sięgały w samych Bobolicach dzieci rodziców nie tylko nieco lepiej sytuowanych (przedsiębiorcy, pracownicy umysłowi czy robotnicy), a więc te, które mają teoretycznie korzystniejsze możliwości finansowe ale także - tych teoretycznie i praktycznie uboższych – dzieci z rodzin bezrobotnych. I to właśnie osoby bezrobotne częściej niż inne dopuszczają do siebie myśl (a może po części zbudowane jest to na posiadanej wiedzy i własnej tolerancji), że młodzież a w tej liczbie ich dzieci sięgają w ostatnim okresie po alkohol. Wnioskować tak można ponieważ 38% osób które twierdzą, że ich dzieci (i młodzież) chętnie rozmawia z nimi i zwierza się rodzicom ze swoich problemów w minionym roku na pewno piło jakiś alkohol. Tak samo często (38,8%) przyznają to rodzice, którzy mają wrażenie względnie dobrych relacji z dziećmi. Rodzi się więc pytanie; Na ile silny wpływ mają rodzice na swoje dzieci w kwestii spożywania przez nie alkoholu. A może jest to po części deklaracja niemocy z jednej strony i z konieczności przyzwolenia z drugiej?
- * Tak samo często bobolicka młodzież szkolna pija wino. W 2020 roku do picia tego rodzaju alkoholu (choćby tylko jeden raz) przyznało się wprost 14,8% badanych. Warto jednak przypomnieć, że dwa lat temu (w 2018 roku), kiedy o to zapytaliśmy ówczesnych uczniów bobolickich szkół (podstawowe i średnie na terenie miasta) tylko nieco więcej niż połowa uczniów (53,7% badanych uczniów) oświadczyło, że wino pili w minionym roku co najwyżej jeden raz (blisko co czwarty badany) lub wcale tego nie czynili. Co szósty (17,4%) czynił wówczas to jednak nader często.

Czy P. dziecko lub znajomych w Pani/Pana ocenie chociaż raz w minionym roku sięgnęło po alkohol

wykres nr 2

Źródło: Pracownia Badań Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS'

* Kolejny raz młodzi respondenci ujawnili w trakcie badania, że na poziom ich inklinacji do wina oraz wódki ma często wpływ stosunek ich rodziców do alkoholu. Blisko co trzeci rodzic ma tego świadomość.

* Tym razem (w 2020 roku) niestety ilość wypijanego alkoholu o procentowo wyższej zawartości czystego spirytusu w napoju oraz częstotliwość wzmaga się wraz z wiekiem (poziomem klasy). Najwyraźniej problem ten nadal (od 2018 roku a nawet wcześniej) utrzymuje się na podobnym poziomie. To kolejny raz sugeruje konieczność dokonania pogłębionej analizy w tym środowisku oraz w otoczeniu około szkolnym (szczególnie w grupie rodziców). Na to oczywiście nakłada się kompilacja wielu opinii oraz kwestie postrzegania zasadności tworzenia ponownie wydłużonych podstawówek, a więc gromadzenia problemów dojrzewania emocjonalnego i fizycznego w tym okresie w jednym organizmie szkolnym, przy uwzględnieniu specyficznych uwarunkowań środowiskowych

* Nadal też (licząc od momentu pomiaru w 2018 roku) dużo osób pijących z różną częstotliwością jakieś alkohole dostrzega i przyznaje, że w ich bezpośrednim otoczeniu (w szkołach i w środowisku) realizowane jest wystarczająco dużo programów profilaktycznych. Można więc wysnuć wniosek, że w ich przypadku są owe programy nadal po prostu nieskuteczne, co w najmniejszym stopniu zależy od realizujących te przedsięwzięcia. Do tego należy dodać uwagę, że w grupie pijących wręcz regularnie alkohol największy odsetek stanowią młodzi ludzie, którzy nie potrafią z różnych przyczyn i powodów zwierzać się ze swoich kłopotów rodzicom. Na próżno jednak czynić wyrzuty i snuć domniemania, iż brak z różnych względów zaufania do rodziców jest jedynym czynnikiem sprawczym skali alkoholizowania się młodzieży. Nie zmienia to jednak postaci rzeczy, że niepoprawne relacje dzieci i rodziców pozostają w ścisłym i szczególnym związku przyczynowo – skutkowym ze wzrostową tendencją sięgania po alkohol by się towarzysko dowartościować. Jedną z form owego dowartościowania się jest usilna potrzeba akceptacji w grupie rówieśników, na którą wskazuje częściej niż co czwarty badany (26,8% próby) młody człowiek. Szczególnie dotyczy to 37,5% dzieci robotników oraz rolników. To rodzi kolejne pytania, ale też wskazuje na pewien bardzo ciekawy proces. Oto dzieci rodzin o minimalnym poziomie stabilizacji finansowej w rodzinach chcą bardziej niż inne być docenione przez rówieśników gdyż brakuje im m.in. bliskości emocjonalnej z rodzicami.

* Problem akceptacji rówieśniczej w powiązaniu z alkoholem z jednakowym nasileniem ujawniany jest np. na poziomie VI klas szkoły podstawowej jak i starszych dzieci. W drugiej klasie szkoły ponadpodstawowej dominującym (spośród deklarowanych przyczyn) imperatywem sięgania po alkohol (27,3% badanych na obszarze miasta i gminy Bobolice) jest przekonanie o domniemanym (a może niestety rzeczywistym!) wpływie alkoholu na cementowanie „towarzystwa”, co tak bardzo od dziesięcioleci jest powszechne w naszej, polskiej kulturze „masowej”. Ten sposób postrzegania alkoholu jest odwzorowaniem poglądów rodziców.

Czy P. dziecko lub dzieci znajomych w Pana/Pani ocenie chociaż raz w mininym roku sięgnęło po alkohol?

		Do jakich rodzin się P. sami zaliczacie?			
		nie potrafię ocenić	dominująca	bez wyróżnień	wykluczona
Czy P. dziecko lub dzieci znajomych w Pana/Pani ocenie chociaż raz w mininym roku sięgnęło po alkohol?	nie potrafię tego ocenić	12 41,4%	3 21,4%	15 45,5%	18 43,9%
	TAK	4 13,8%		1 3,0%	9 22,0%
	raczej Tak	9 31,0%	1 7,1%	5 15,2%	3 7,3%
	raczej Nie	1 3,4%	4 28,6%	7 21,2%	4 9,8%
	zdecydowanie Nie	3 10,3%	6 42,9%	5 15,2%	7 17,1%
Razem		29 100,0%	14 100,0%	33 100,0%	41 100,0%

tabela nr 1.

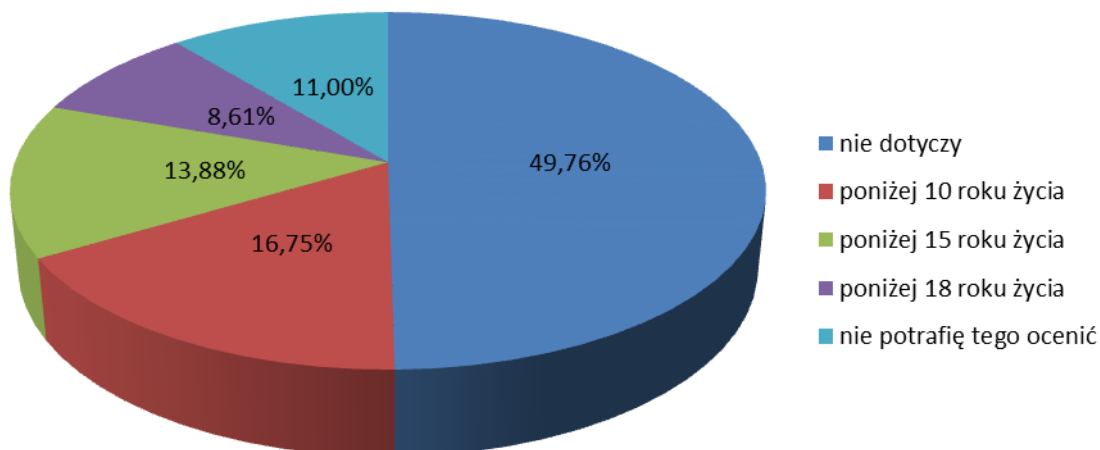
Źródło: Pracownia Badań Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS'

* Jak bardzo zależy to od rodziców i całego świata dorosłych wskazuje też kompilacja zależności ujawniona w zestawieniu odpowiedzi młodzieży o przyczyny sięgania po alkohol i postrzeganie pozycji rodziny respondentów. Oto potrzebę akceptacji poprzez piwo, wino lub wódkę przejawiają najczęściej dzieci z rodzin wykluczonych. Na ile są to trafne spostrzeżenia młodzieży wykazuje zestawienie odpowiedzi rodziców w tym względzie. Więcej niż co czwarty rodzic (29,3%) z rodzin zaliczających siebie do wykluczonych oraz blisko co piąty (18,2%) z rodzin bez wyróżnień podziela ten pogląd twierdząc, że ich dziecko mniej lub bardziej oficjalnie w minionym roku sięgnęło po alkohol.

* Młodzi respondenci (stali mieszkańcy obszaru Bobolic i gminy Bobolice) nadal deklarują łatwość dostępu do alkoholu. Aż 44,5% badanych twierdzi, że mogą (oni lub ich koledzy, koleżanki), najczęściej tanie alkohole, nabyć niektórych w sklepach wiejskich ale także w mieście Bobolicach. Zwłaszcza na obrzeżach miasta lub w dyskontach sieciowych. Chodzi oczywiście o kwestie zysku, duża gwarancja bezpieczeństwa relacji kupujący – sprzedawca, swoista presja środowiska (!) lub po prostu domniemana anonimowość. Na to wszystko nakłada się oczywiście skrajna nieodpowiedzialność sprzedawców i wyższość woli zysków nad strachem przed ujawnieniem przestępstwa. Prześledziliśmy ten problem w kilku miejscowościach metodą obserwacji uczestniczącej i niestety w dużej mierze zostało to zweryfikowane pozytywnie.

* O dostępności alkoholu dla dzieci mówią także sami rodzice. Aż 57,3% z mniejszym lub większym zażenowaniem przyznaje, iż dzieci i nieletnia młodzież taki dostęp (poczęstunek, samodzielny zakup w sklepie lub zakup przez dorosłego itp.) ma nad wyraz łatwy. Dodają oczywiście, że w wielu przypadkach to nie dotyczy ich dziecka. Ale to tylko asekuracja i niekiedy pobożne życzenia. Oczywiście część tych dorosłych respondentów nie jest rodzicami dzieci uczących się (pobierających naukę) w bobolickich szkołach, a zatem ich opinia jest tym bardziej cenna bo obiektywna.

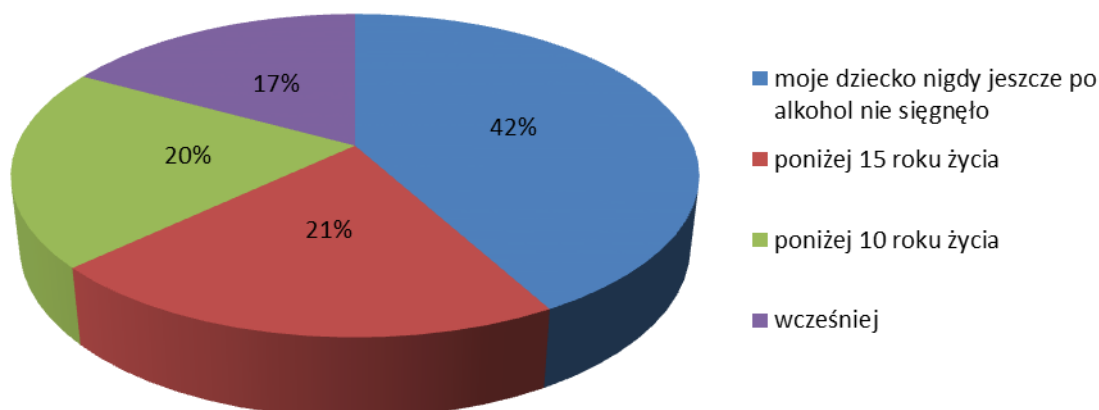
Czas inicjacji alkoholowej młodzieży

wykres nr 3

Źródło: Pracownia Badań Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS'

Kiedy wg Waszej wiedzy P. dziecko (lub znany P. młody człowiek) po raz pierwszy sięgnęło po alkohol?

wykres nr 4

Źródło: Pracownia Badań Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS'

* Im młodszy respondent tym swobodniej i szczerzej o tym mówi, a to oznacza, iż nawet dzieci nie mają poważniejszego problemu by nabyć alkohol. Niestety często także dla siebie, skoro 35 młodych respondentów przyznało, że po alkohol sięgnęło po raz pierwszy już poniżej 10 roku, a kolejne 32 osoby uczyniło to poniżej 15 roku życia.

* Więcej niż co trzeci dzieciak (37,2%) z tzw. rodzin normalnych w Bobolicach lub w gminie przyznał, iż po alkohol sięgnął już kilka lat temu (poniżej 10 roku życia), przy czym byli to często respondenci z rodzin, które utrzymuje przede wszystkim matka. Dla rodziców nie jest to w zasadzie tajemnica gdyż co piąty dorosły respondent wie lub się domyśla, że jego dziecko lub dziecko sąsiada swoją inicjację alkoholową przeszło już w bardzo młodym wieku (poniżej 10 roku życia). Kolejne 17% czas inicjacji alkoholowej dziecka lokuje poniżej 15 roku życia (a więc w trzeciej klasie gimnazjum lub tylko nieco wcześniej). Mniej niż połowa 41,9% dorosłych respondentów w mieście i w gminie Bobolice wie lub ma nadzieję, że jego dziecko lub znajome jeszcze nie przeszło inicjacji alkoholowej.

* Kolejną w grupie badanych problemów jest sprawa dystrybucji i zażywania narkotyków oraz specyfików halucynogennych przez młodzież podstawówek i starszą w Bobolicach oraz w gminie Bobolice. Podobnie jak w roku 2018, także w 2020 roku problem ten niestety nie jest wydumany gdyż, co kolejny raz wynika z naszego kolejnego badania, narkotyki są w sposób zauważalny obecne w środowisku młodzieży uczącej się w badanych szkołach oraz szerzej w środowisku. Oczywiście przy założeniu, iż tzw. dopalacze włączymy jako środki narkotyczne, co niekiedy nadal bywa rozróżniane.

* Tylko niewiele mniej niż połowa badanych uczniów (47,8%) oświadczyła, że w okresie minionym kilkunastu miesięcy nikt jemu (jej) nie proponował żadnego narkotyku lub innego środka psychoaktywnego (np. dopalacze lub leki bez zalecenia lekarza). Jest to niestety spadek w porównaniu do roku 2018, kiedy to wolnych od takich propozycji było 59,8% badanych młodych mieszkańców Bobolic i gminy Bobolice.

* Rodzice badanych uczniów tylko w 20,5% z mniejszym lub większym dystansem do problemu nie wyklucza, że jego (jej) dziecko otrzymało jakieś propozycje narkotykowe czy „dopalaczowe”. W tej grupie jedna trzecia skłania się jednak ku stwierdzeniu, że możliwe były takie propozycje z uwagi na okoliczności, modę i uwarunkowania. Warto jednak zauważyć pewną, jakże niebezpieczną prawidłowość. Otóż rodzice bardziej przejmują się ewentualnymi propozycjami adresowanymi do ich dzieci, kiedy chodzi o znane im narkotyki niż wówczas kiedy dzieciom zaproponowano by tzw. dopalacze. Jednak zapytani o to czy mają świadomość zawartości oraz szkodliwości owych „dopalaczy”, stwierdzali najczęściej np.; ...”Pewnie nie są one aż tak niebezpieczne, skoro długo sprzedawane były (a może nadal są?) legalnie”...

* Zatem zadaliśmy młodzieży oraz rodzicom pytanie o to czy za każdym razem wiedzą co jest w składzie specyfiku nazywanego dopalaczem oraz czy potrafią przewidzieć reakcję organizmu na ten środek psychoaktywny?

* Dopiero tak zadane pytanie ujawnia kompletny brak wiedzy na ten temat zarówno młodzieży jak i dorosłych (często rodziców). Ale prawdą też jest, że tej wiedzy nikt poza „producentem” nie jest w stanie osiąść, a i to nie zawsze jest stałe. W tym tkwi największe i bezpośrednio niebezpieczeństwo dla „klientów” oraz – szerzej – dla społeczeństwa.

Czy zawsze orientuje się Pan/Pani (orientujesz się) w kwestii składu dopalaczy i reakcji organizmu na dopalacze?

	Ilość wskazań w środowisku młodzieży	To stanowi % badanej próby	Ilość wskazań w środowisku dorosłych	To stanowi % badanej próby
Tak, orientuję się bardzo dobrze	19	7,6%	2	1%
Niekiedy się orientuję	12	4,8%	4	2%
Trudno to określić	47	18,8%	21	10,5%
Rzadko wiem co to jest i jakie będą reakcje	24	9,6%	7	3,5%
Nigdy nawet nie próbuję zgadnąć	148	59,2%	166	83%

RAZEM	250	100%	200	100%
-------	-----	------	-----	------

tabela nr 2.

Źródło: Pracownia Badań Rynkowych i Społecznych 'GRYFEKS'

* Dla równowagi, co czwarty (25,3%) z naszych młodych respondentów nie potrafiło do końca ukryć, że nad wyraz często nagabywane były czy to przez kolegów czy też przez najbliższe im osoby po narkotyk lub dopalacz sięgnąć. W 2018 roku było takich badanych 19,2%.

* Pozostałe tendencje i mechanizmy w zasadzie niewiele się zmieniły lub nadal pozostają takie same. Propozycje narkotykowe nadal kierowane są przede wszystkim do młodzieży w najstarszych klasach podstawówek lub młodzieży nieco starszej (ale nadal niepełnoletniej!). Niejako oczywistym jest, iż najczęściej propozycje te składane są w Bobolicach (nieco łatwiejszy dostęp do adresatów) oraz poza (z uwagi na nieco większą anonimowość w środowisku z uwagi na wyższą mobilność młodzieży, która częściej sama udaje się np. do Szczecinka czy Koszalina).

* Ciekawostką (w sensie pozytywnym) jest to, że propozycje składane były zazwyczaj dzieciom, które – wg. wiedzy proponujących - mają lub mogą mieć problemy np. egzystencjalne, gdyż ich rodzice nie pracują lub pracuje tylko jedno z rodziców. A zatem propozycje te bardzo często były „do niezrealizowania” (cytat w wersji oryginalnej z rozmowy z jednym z respondentów w Drzewianach).

* Brak propozycji narkotykowych nie oznacza oczywiście tego, że młodzież (np. ta, której pracują oboje rodzice) jest od narkotyków (w tej grupie od dopalaczy) całkowicie wolna, wszak tylko nieco ponad połowa spośród nich (53,6% badanych) w minionym roku lub nigdy wcześniej nie brała narkotyków. Ci z kolei, którzy przyznali się do sięgania po narkotyki pobierają naukę w szkołach w Bobolicach oraz w większych miastach regionu (bo przypomnę, że badaniu podlegała nie tylko młodzież ucząca się w szkołach miasta i gminy Bobolice), z czego tylko kilkoro (troje) w szóstej klasie szkół podstawowych.

* O sięganiu przez dzieci i młodzież po narkotyki (w tym dopalacze) lub inne środki psychoaktywne rodzice praktycznie nic nie wiedzą lub po prostu nie chcą wiedzieć. Tylko 6% badanych w trybie przypuszczającym mówi o narkotyzowaniu się ich dzieci. Pięcioro z tych dzieci jest uczniami szkół podstawowych a jeden jest uczniem Liceum w Bobolicach (to zdecydowanie niewiarygodne wyznania). Kolejne 18 osób (to stanowi 15,4% badanej próby dorosłych) możliwość sięgania przez jego (jej) dziecko po dopalacze i/lub inne środki narkotyczne sięgało raczej wyklucza, ale czyni to bez pewności i bardziej życzeniowo. To bardzo skromna i pewnie nieprawdziwa wiedza.

* W grupie sięgających po narkotyki (42,1% badanej próby) najpopularniejsze były (są?) leki zażywane bez wskazań lekarza oraz marihuana (odpowiednio 12,9% i 12% badanej próby). Pozostałe „specyfiki” cieszą się o wiele mniejszym uznaniem. Rodzice dla odmiany tylko w kilku przypadkach mówią o marihuanie tak jakby innych narkotyków nie znali lub nawet o nich nie słyszeli.

* Nie zmieniły się zasadniczo także mechanizmy i tendencje w kwestii miejsc zażywania przez młodzież narkotyków i środków psychoaktywnych. Nadal najlepszym miejscem do tego jest dom rodzinny, nadal to dziewczęta częściej niż chłopcy sięgają po narkotyki w klubach, pubach i/lub w innych lokalach gastronomicznych (mowa oczywiście o nieco starszej „dzieciarni”). Warto w tym miejscu zauważyć, że są to dziewczęta z nieco uboższych niż inne rodziny. Dziewczęta te mają także kiepski kontakt ze swoimi rodzicami. Pomimo tego nadal szukają autorytetów wśród rodziców i w kościele. To wręcz każe powiązać owe przesłanki z problemem galerianek. Chłopcy nadal „wyluzowują się” przy pomocy narkotyków (najczęściej jednak - dopalaczy) w trakcie wycieczek lub biwaków, a sięganie po narkotyki ułatwia lub utrudnia zasobność portfela i aktywność zawodowa rodziców.

* Zapewne dzięki akcjom prewencyjnym i profilaktycznym szkoły w Bobolicach i w gminie Bobolice (w tym ujęciu mowa o uczniach tych szkół) są jednak mimo wszystko w dużym stopniu wolne od narkotyków. Mimo to uczniowie są nadal narażeni na pozaszkolne propozycje i namowy kolegów oraz dealerów by sięgnąć po narkotyk.

* Mówiąc o narkotykach oraz o alkoholu bardzo blisko jest już do problemu uzależnień oraz

o ich skutkach dla środowiska w którym dorasta i kształtuje się młodzież, tj. o skutkach dla rodziny. Aż (a może tylko!) 68,4% badanych młodych respondentów twierdzi, iż uzależnienia rodziców mogą (i tak się dzieje) wpłynąć destrukcyjnie na rodzinę, na jej wewnętrzne relacje i kondycję pod każdym względem. To dziewczęta zdają się nieco lepiej to dostrzegać i rozumieć. Niepokoić musi natomiast fakt, że więcej niż co dziesiąty/dziesiąta w grupie badanych (12,9%) takiego wpływu nie dostrzega. Co gorsza w tej podgrupie 2/3 stanowią dziewczęta, co jest przejawem daleko posuniętego procesu patologii wielu rodzin. Są to bowiem w przewadze rodziny postrzegane przez młodzież już jako wykluczone lub przeciętne, takie bez wyróżnień.

* Niepokoić musi fakt, że tylko 63,7% badanych młodych respondentów dostrzega zależność zagrożenia relacji rodzinnych i życiowych szans dla siebie w związku z sięganiem przez młodzież po alkohol i narkotyki. Taka postawa wobec uzależnień jest w istocie pozytywnym akcentem i na dłuższą metę szansą na uniknięcie poważnych problemów i dysfunkcji w przyszłości tej młodzieży. Zdecydowanie bardziej niepokoić musi postawa 17,2% młodzieży, która twierdzi, iż alkohol i narkotyki pozwalają jej istnieć w towarzystwie rówieśników, a samo sięganie po używki lub nawet uzależnienie ich od alkoholu i/lub narkotyków niczym im nie grozi (7,7%). To z tą grupą może być już w najbliższej perspektywie najpoważniejszy problem społeczny w wymiarze lokalnym i regionalnym. Pomimo faktu, że są to w większości najmłodszy respondenci (już szósta klasa SP oraz tylko nieco starsi). To jednocześnie wskazuje obszary na których terapeuci i wychowawcy powinni możliwie szybko zwrócić baczną uwagę.

II. Postanowienia ogólne

1. Realizator programu

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Bobolicach

2. Czas realizacji programu

styczeń- grudzień 2021 r.

3. Odbiorcy programu

- dzieci i młodzież, rodzice,
- osoby mające czynny kontakt z alkoholem,
- osoby współuzależnione,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy ośrodka pomocy społecznej, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni, itp),
- przedstawiciele władz lokalnych,
- społeczność lokalna.

4. Cele programu

Nadrzędnym celem programu jest zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Cele strategiczne w tym zakresie to:

- doskonalenie funkcjonowania systemu pomocy osobom uzależnionym i rodzinom, w których występuje problem alkoholowy oraz problem przemocy w rodzinie,
- zwiększenie efektywności działań profilaktycznych i interwencyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej,
- rozwijanie współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki

- i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy,
- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i możliwości zapobiegania zjawisku,
- zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
- promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę alkoholizmu i przemocy poprzez organizację szkoleń, wymianę doświadczeń, zwiększenie ilości kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych.

5. Partnerzy samorządu gminy w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi

Realizacja wspólnych działań zwiększa szanse na efektywność i bardziej skuteczne rozwiązanie problemów. Partnerzy gminy:

- Placówki oświatowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bobolicach,
- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Bobolicach,
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna,
- Policja,
- Straż Miejska w Bobolicach,
- Sołtysi,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościoły i inne związki wyznaniowe,
- Inne podmioty działające w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych .

III. Zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu			
L.p.	Rodzaj zadania	Partnerzy w realizacji zadania	Kwota zabezpieczona w budżecie (zł)
1.	Opłaty za badania i wydawanie opinii przez biegłych w celu ustalenia stopnia uzależnienia i rodzaju proponowanego leczenia oraz pozostałe koszty związane z egzekucją opłat	GKRPA, MGOPS	1.850,00
2.	Opłata sądowa od wniesionego wniosku	GKRPA, MGOPS	400,00
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie			
1.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	MGOPS	19.040,00
2.	Programy przeciwdziałania przemocy, w tym prowadzenie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy domowej	Organizacje pozarządowe	15.000,00

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

1.	Wypoczynek letni i zimowy połączony z programem profilaktycznym i psychoedukacyjnym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	MGOK, MGBP, MGOPS, Organizacje pozarządowe	5.560,00
2.	Realizacja działań profilaktycznych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych	Placówki oświatowe, MGOPS, GKRPA	1.500,00
3.	Realizacja kampanii i akcji organizowanych na szczeblu krajowym i gminnym	Placówki oświatowe, MGOPS, GKRPA, UM, Rady Sołeckie	1.500,00
4.	Dofinansowanie instytucji i organizacji prowadzących działalność na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym: - projekt „Działania profilaktyczne i edukacyjne dla dzieci i młodzieży w Gminie Bobolice” 68.650,00 zł	MGOK, MGBP, Rady Sołeckie, MGOPS, UM	71.550,00
5.	Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych	MGOK, MGBP, MGOPS, GKRPA, Placówki oświatowe	5.000,00
6.	Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych	GKRPA, MGOPS	100,00

4. Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

1.	Udostępnienie lokalu w celu realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych	UM	w ramach środków własnych UM
2.	Szkolenia, kursy, warsztaty, konferencje, itp. w tym koszty udziału i dojazdy	wszyscy wymienieni partnerzy	1.000,00

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1.	Kontrole punktów sprzedaży i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i prawa lokalnego	GKRPA	200,00
----	---	-------	--------

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej

1.	Współpraca z CIS Mielno	MGOPS	w ramach środków własnych
----	-------------------------	-------	---------------------------

7. Finansowanie wydatków związanych z działalnością Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1.	Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	MGOPS	28.500,00
2.	Wynagrodzenie Pełnomocnika Burmistrza Bobolic ds. Uzależnień wraz z pochodnymi	UM	3.600,00
3.	Inne wydatki (np. materiały biurowe, opłaty pocztowe, itp.)	MGOPS	950,00

Zakres zadań może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację.

IV. Sposób pozyskiwania realizatorów programu

1. Zlecenie osobom profesjonalnie przygotowanym, instytucjom oraz organizacjom pozarządowym wykonywania określonych w programie zadań na podstawie umów cywilno-prawnych, z zastosowaniem procedury zlecenia zadań organizacjom pozarządowym w myśl ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
2. Wyłonienie realizatora w trybie ustawy o zamówieniach publicznych bądź ustawy o pomocy społecznej.
3. Przyznanie dotacji na realizację zadania zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej.
4. Pozyskiwanie wolontariuszy do realizacji zadań poprzez dofinansowanie ich udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

V. Postanowienia końcowe

1. Spodziewane efekty realizacji programu

Prowadzenie różnorodnych działań ma na celu:

- pogłębienie wiedzy o zdrowotnych i społecznych skutkach nadużywania alkoholu, zjawiska przemocy domowej, sposobach radzenia sobie z tymi problemami oraz zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w ich przeciwdziałanie,
- wzrost liczby osób zaangażowanych w propagowanie zachowań abstynenckich,
- wzrost inicjatyw społeczności lokalnej podejmowanych na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży jak również na rzecz pomocy osobom uzależnionym,
- wzrost świadomości mieszkańców gminy o możliwościach uzyskania szeroko rozumianego wsparcia przez osoby dotknięte problemem alkoholowym i problemem przemocy domowej,
- zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
- rozwój współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy domowej.

2. Źródła finansowania programu

Środki finansowe pozyskiwane na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są dochodem własnym samorządu i pochodzą z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych.

Na zadania związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych w Gminie Bobolice na 2021 r. przeznaczono kwotę w wysokości 155.750,00. Źródła finansowania zadań określone w uchwale budżetowej: Dział 851, Rozdział 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi.

3. Sposób kontroli realizacji programu:

- sprawozdania z realizacji zadań w 2021r. sporządzone przez instytucje działające na rzecz profilaktyki uzależnień na terenie gminy, w terminie do 25 stycznia 2022 r.
- raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bobolice na 2021 r. i efektów jego realizacji, przedłożony Burmistrzowi Bobolic przez Przewodniczącego GKRPA w terminie do dnia 31 marca 2022 r.
- informacja z realizacji działań podejmowanych w danym roku, wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bobolice na 2021 r. na podstawie opracowanej przez PARPA ankiety, przesłana do agencji w terminie do dnia 15 kwietnia 2022 r.
- stały monitoring programu prowadzony jest przez osobę odpowiedzialną za realizację programu.

4. Monitorowanie przebiegu programu, ocena wyników

- Burmistrz Bobolic sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie,
- Rada Miejska w Bobolicach po zasięgnięciu opinii jednostek realizujących program może w uzasadnionych przypadkach określić bieżące kierunki działań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi,
- Głównym zadaniem jest zbieranie informacji, które dostarczą podstaw do planowania działań profilaktycznych na lata następne oraz przesłanek do oceny ich skuteczności.

5. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Każdy z członków komisji ma obowiązek uczestnictwa w plenarnym posiedzeniu komisji oraz w pracach zespołu problemowego GKRPA.
- 2) Przewodniczącemu przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach komisji w wysokości 400,00 zł miesięcznie brutto.
- 3) Sekretarzowi przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach komisji w wysokości 350,00 zł miesięcznie brutto.
- 4) Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach komisji w wysokości 300,00 zł miesięcznie brutto.
- 5) Każda nieusprawiedliwiona nieobecność na posiedzeniu plenarnym bądź posiedzeniu zespołu problemowego powoduje obniżenie wynagrodzenia o 20 % jego wysokości.
- 6) Decyzję o usprawiedliwieniu podejmuje przewodniczący komisji.
- 7) Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie protokołu oraz listy obecności zatwierdzonej przez przewodniczącego Komisji.
- 8) Wynagrodzenie jest wypłacane jeden raz w miesiącu t.j. do 10-go każdego następnego miesiąca za miesiąc ubiegły.